

**ДО
Г-Н РУМЕН РАДЕВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Относно: Писма и жалби на граждани до омбудсмана на Република България по повод тежката катастрофа на АМ „Тракия“ на 24.06.2026 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН РАДЕВ,

Обръщам се към Вас в качеството си на обществен защитник, който с все –по-голяма тревога отчита нарастващия брой жертви по пътищата на страната, сред които все по-често и деца. Едно от загиналите в последното пътно произшествие в Мездра дете бе сред учениците, с които преди месец се срещнах в открития си урок за средношколци от града!

До омбудсмана постъпиха писма и жалби от граждани, потресени от поредната трагедия на пътя, при която тежкотоварен камион, преминавайки през мантинелите на автомагистрала „Тракия“ отне живота на трима души, сред които и две деца.

Гражданка пише: „Вчера България загуби две деца – две деветгодишни момчета, тръгнали към футболен турнир. Тръгнали към ден, който е трябвало да бъде изпълнен с радост, надежда и детски усмивки. Вместо това техният път приключи на магистралата. Две семейства останаха без деца. Десетки близки останаха със сърца, които никога няма да бъдат същите. А обществото ни отново беше принудено да преживее поредната трагедия. Колко още? Колко още деца трябва да загинат, за да се предприемат решителни мерки? Колко още семейства трябва да бъдат унищожени? Колко още черни ленти, свещи и съболезнования ще заменят реалните действия?“

Отвъд болката и съпричастността, гражданите изразяват своето недоволство, че години наред се говори за пътна безопасност, контрол, инфраструктура, превенция и реформи, но резултати липсват.

Поради това те ясно заявяват: „не искаме повече обещания; не искаме поредните изявления след всяка трагедия; искаме резултати; искаме действия; искаме сигурност за децата си. Всеки изгубен живот е провал на системата.“

В исканията си гражданите настояват за незабавни и реални и действия, в т.ч.:

- безкомпромисен контрол за спазване на правилата за движение;
- строги санкции за опасно и безотговорно поведение на пътя;
- подобряване на състоянието и обезопасяването на пътната инфраструктура;
- повече прозрачност и отчетност за предприетите мерки;
- национална политика, която поставя опазването на човешкия живот над всичко останало.

Извън изводите и анализите по повод конкретния трагичен случай, които тепърва ще се правят, той дава повод отново да се постави проблемът за пътната безопасност.

Следва да се отчете, че с оглед неговата обществена значимост, с Решение № 775 на Министерския съвет от 26.10.2020 г. е приета Национална стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021 – 2030 г. Актуализиран е и планът за действие, като е приет Тригодишен план за действие по безопасност на движението по пътищата 2024-2026 г.

Във връзка с решението рамката на политиката по безопасност на движението по пътищата да се основава на подхода „Безопасна система“, който произтича от най-добрите европейски практики, Европейската комисия отправи към държавите членки конкретни препоръки и състави списък с 8 ключови показатели за ефективност на политиката по безопасност на движението по пътищата: Скорост; Предпазни колани; Предпазни средства (каска); Алкохол; Разсейване на водачите поради използване на мобилни електронни устройства; Безопасност на превозните средства; Безопасност на инфраструктурата; Спешна медицинска помощ.

Освен това, заедно с приетата дългосрочна визия за нула загинали към 2050 г. Европейският съюз определи нови междинни цели за намаляване на смъртните случаи и тежките наранявания с 50 на сто към 2030 г.

В същото време, статистиката показва, че животът на българските граждани продължава да бъде поставян на изпитание всеки път, когато излизат на пътя.

За периода 2021 г. - 2025 г., България заема челни позиции сред държавите членки на Европейския съюз по най-голям брой на загиналите в резултат на пътнотранспортни произшествия на 1 000 000 население, като през 2021 г., 2022 г. и 2024 г. е на второ място след Румъния, а през 2023 г. е на първо място.

Тревожна е и прогнозата за Република България до 2030 г., която показва негативна тенденция на плавно и устойчиво повишаване на броя на настъпилите пътнотранспортни произшествия, броя на ранените и тежко ранените хора.

Това е показател, че въпреки предприетите мерки, националната система за пътна безопасност не води до желаните цели за намаляване на пътнотранспортния травматизъм.

В тази връзка е изключително важно да се идентифицират предпоставките и причините за регистрираната и от Европейската комисия негативна тенденция за страната ни. Тук обръщам внимание на някои от тях.

При работата по жалби и сигнали на граждани омбудсманът остава с впечатлението, че един от основните проблеми в тази връзка е състоянието на пътната инфраструктура в страната. В докладите си пред Народното събрание, както и в нарочни писма до министъра на регионалното развитие и благоустройството, до Агенция „Пътна инфраструктура“ и до кметове на общини, омбудсманът е акцентира на проблемите в тази връзка, които през последните години се задълбочават. Без реален отговор остават препоръките на омбудсмана за:

- подобряване на организацията и управлението на дейностите, свързани с инвестиционния процес и с последващото поддържане на инфраструктурата;
- какъв е въобще цялостният комплекс от взети превантивни мерки за изключване на бъдещи инциденти и за ангажиране дисциплиналната и пр. отговорност на виновните служители и длъжностни лица;
- гражданско участие и прозрачност при определянето на обектите за ремонт;
- прозрачност и отчетност при изразходване на финансовите средства;
- ефективен контрол на качеството и продължителността на извършваните ремонти и др.

Друг голям въпрос е за контрола, който органите на Министерство на вътрешните работи (МВР) и Агенция „Автомобилна администрация“ упражняват.

Смятам, че в тази връзка специално внимание заслужава Одитният доклад на Сметната палата № 0300100225 за извършен одит на изпълнението „Ефективност на контрола, осъществяван от органите на МВР и приносът на Фонда за безопасност на движението за повишаване на пътната безопасност“. Докладът засяга периода от 01.01.2021 г. до 30.06.2025 г. В него са прави задълбочен анализ, опиращ се на огромен фактически материал. Тревожни са редица констатации и заключения в доклада, в т.ч. и основните, че:

- през одитирания период, управлението на Фонда за безопасност на движението не допринася в необходимата степен за осигуряване на условия за повишаване на безопасността на движението по пътищата и постигане на поставените цели;

- осъществяваната контролна дейност от органите на Министерство на вътрешните работи в периода от 01.01.2021 г. до 30.06.2025 г. не допринася в достатъчна степен за повишаване на безопасността на пътя – като се излагат аргументите за тях.

- на 12 юли м.г. беше обявено създаването на интерактивна карта на опасните пътни участъци с цел гражданите да могат да подават сигнали за проблеми по пътната инфраструктура. Към настоящия момент обаче картата не е достъпна и не функционира. Това поражда въпроса какви са причините за това и кога този инструмент ще бъде реално въведен в експлоатация. Подобна карта би била полезен механизъм както за своевременното идентифициране на рисковите участъци, така и за по-голяма прозрачност и проследимост на предприеманите мерки за тяхното обезопасяване.

Внимание заслужават и проблемите, свързани с: обучението и придобиването на правоспособност на водачите на превозни средства; упражнявания контрол върху състоянието на пътните превозни средства; стандартите за използването на въздушните линейки и др.

Смятам, че за решаването на проблемите страната ни разполага, от една страна, с ресурса на изпълнителната власт. Полезен опит и рационални предложения имат редица граждански организации, работещи по проблемите на пътната безопасност.

Омбудсманът, в годишните си доклади пред Народното събрание и в конкретни препоръки към отделни министерства също многократно е поставял проблеми, касаещи пътната безопасност.

Убеждението ми е, че е необходимо обединяване на усилията на институциите и гражданското общество и засилване на координацията и взаимодействието между тях за намирането на правилните решения за изпълнението на политиката по пътна безопасност.

В отговор на обществената потребност от приоритетно разрешаване на поставените проблеми и с цел да се поемат конкретни ангажименти и се обединят усилията на институциите за повишаване на безопасността, се обръщам към Вас с препоръки в кратък срок:

- в спешен план да се извърши съдържателна оценка на натрупаните дефицити по всеки отделен компонент на националната стратегия за безопасност на движението по пътищата като се отчитат и 8-те ключови показатели за ефективност на политиката по безопасност на движението по пътищата, препоръчани от Европейската комисия;

- да са направи преглед на нормативната уредба и при необходимост се предложат промени;

- да се предложи нов модел на контролна дейност като се оптимизира организацията и ефективността в действията на МВР и Агенция „Автомобилна администрация“;

- да се извърши пълен преглед на пътната инфраструктура, включително – на настилката, пътната маркировка, обезопасителните съоръжения, видимостта и сигнализацията, с цел установяване на дефекти и възможности за подобрения.

Моля да ме информирате подробно за предприетите от Вас мерки.

С уважение,

ВЕЛИСЛАВА ДЕЛЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ